

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

*І.М. Гойзіч, А.І. Лугойскі,
С.А. Сычова*

МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Рэкамендавана вучэбна-метадычным аб'яднаннем
па педагагічнай адукацыі ў якасці дапаможніка
для студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў,
якія навучаюцца па спецыяльнасцях:

- 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;
- 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Дадатковая спецыяльнасць;
- 1-02 03 05 Беларуская мова і літаратура. Журналістыка;
- 1-01 02 02-04 Пачатковая адукацыя. Беларуская мова і літаратура;
- 1-02 03 04-01 Руская мова і літаратура. Беларуская мова і літаратура

Мінск 2012

БГПУ БИБЛИОТЕКА
ИНВ. № 1701011

УДК 37.016:821.161.3(075.8)

ББК 74.268.3(4Бел)я73

Г576

Друкуецца па рашэнні рэдакцыйна-выдавецкага савета БДПУ

Рэцэнзенты:

кафедра беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»;

кандыдат педагагічных навук, дацэнт кафедры лінгвістычнай адукацыі ДУА «Акадэмія паслядыпломнай адукацыі» *І.М. Слесарава*

Гоўзіч, І.М.

Г576 Методыка выкладання беларускай літаратуры : дапаможнік / І.М. Гоўзіч, А.І. Лугоўскі, С.А. Сычова. – Мінск : БДПУ, 2012. – 230 с.

ISBN 978-985-541-073-8.

У дапаможніку разглядаюцца пытанні гісторыі і тэорыі методыкі выкладання беларускай літаратуры і арганізацыі пазакласнай працы па літаратуры ў агульнаадукацыйных установах.

Адрасуецца студэнтам філалагічных факультэтаў ВНУ. Матэрыялы, змешчаныя ў выданні, могуць быць выкарыстаны настаўнікамі-практыкамі.

УДК 37.016:821.161.3(075.8)

ББК 74.268.3(4Бел)я73

ISBN 978-985-541-073-8

© Гоўзіч І.М., Лугоўскі А.І.,

Сычова С.А., 2012

© БДПУ, 2012

ЗМЕСТ

1. Агульныя пытанні метадыкі выкладання літаратуры ...	3
1.1. Методыка выкладання літаратуры як навучанне	3
1.2. Беларуская літаратура як вучэбны прадмет	6
<i>Літаратура</i>	10
2. Асноўныя этапы станаўлення і развіцця беларускай метадычнай думкі	11
<i>Літаратура</i>	22
3. Літаратурная адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь	23
3.1. Асноўныя палажэнні Канцэпцыі літаратурнай адукацыі	23
<i>Літаратура</i>	27
3.2. Канцэпцыя вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура»	27
<i>Літаратура</i>	33
3.3. Адукацыйны стандарт па беларускай літаратуры	33
<i>Літаратура</i>	36
3.4. Вучэбна-метадычны комплекс новага пакалення па беларускай літаратуры	36
4. Прынцыпы, метады і прыёмы выкладання літаратуры ...	42
4.1. Прынцыпы выкладання літаратуры	42
<i>Літаратура</i>	51
4.2. Метады і прыёмы выкладання літаратуры	51
Славесныя метады	52
Наглядныя метады	60
Практычныя метады	63
Метады выкладання ў залежнасці ад характару дзейнасці настаўніка і вучняў	64
<i>Літаратура</i>	66
5. Настаўнік і вучні як суб'екты вучэбна-выхаваўчага працэсу	67
5.1. Настаўнік беларускай літаратуры і прафесійныя патрабаванні да яго	67
<i>Літаратура</i>	70

5. 2. Чыгтацкія асаблівасці вучняў ў залежнасці ад узросту.....	70
<i>Літаратура</i>	75
6. Сучасны ўрок літаратуры. Планаванне вучэбнай дзейнасці настаўніка літаратуры	76
6.1. Урок як асноўная форма навучання, патрабаванні, тыпы і віды	76
6. 2. Тыпы і віды ўрокаў літаратуры	77
<i>Літаратура</i>	88
6. 3. Нетрадыцыйныя ўрокі літаратуры.....	88
<i>Літаратура</i>	91
6.4. Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі	91
<i>Літаратура</i>	101
6.5. Планаванне вучэбнай працы настаўніка літаратуры	101
<i>Літаратура</i>	107
7. Этапы вывучэння мастацкага твора ў школе.....	108
7.1. Падрыхтоўка вучняў да першаснага знаёмства з мастацкім творам. Уступныя заняткі.....	108
7.2. Чытанне як этап вывучэння мастацкага твора	110
7. 3. Вывучэнне ўспрымання мастацкага твора вучнямі	112
7.4. Прыёмы і шляхі аналізу мастацкага твора.....	115
7.5. Заключныя заняткі ў сістэме вывучэння мастацкага твора	122
<i>Літаратура</i>	123
8. Вывучэнне літаратурных твораў з улікам іх родавай спецыфікі	124
8.1. Вывучэнне вуснай народнай творчасці.....	124
<i>Літаратура</i>	130
8.2. Спецыфіка вывучэння лірычных твораў.....	131
<i>Літаратура</i>	139
8.3. Вывучэнне эпічных твораў.....	139
<i>Літаратура</i>	148
8.4. Вывучэнне драматычных твораў.....	148
<i>Літаратура</i>	152

9. Вывучэнне аглядавых і манаграфічных тэм у курсе літаратуры	153
9.1. Вывучэнне аглядавых тэм	153
9.2. Вывучэнне манаграфічных тэм	159
9.3. Спецыфіка вывучэння жыццёвага і творчага шляху пісьменніка	161
<i>Літаратура</i>	165
10. ТЭОРЫЯ ЛІТАРАТУРЫ Ў ШКОЛЬНЫМ ВЫВУЧЭННІ ..	166
10.1. Змест і структура тэарэтыка-літаратурных ведаў у базавай школе	166
10.2. Тэорыя літаратуры на заключным этапе літаратурнай адукацыі	178
<i>Літаратура</i>	183
11. Развіццё вуснага і пісьмовага маўлення вучняў	185
11.1. Спецыфіка развіцця вуснага маўлення на ўроку літаратуры	185
<i>Літаратура</i>	190
11.2. Сачыненні як від творчых работ	191
<i>Літаратура</i>	195
11.3. Развіццё маўлення лагічнага тыпу	195
<i>Літаратура</i>	203
12. Унутрыпрадметныя і міжпрадметныя сувязі пры вывучэнні літаратуры	204
<i>Літаратура</i>	213
13. Факультатыўныя заняткі па літаратуры	214
<i>Літаратура</i>	217
14. Пазакласная праца па літаратуры	218
<i>Літаратура</i>	226